

El dia de demà segons Jordi Dausà

La Campana publica 'La nit del gall', thriller orwel·lià sobre la deshumanització que implica el culte desfermat a la tecnologia i la intel·ligència artificial

Pol Torres Criado

Periodista

@poltorresc

27/07/2023

El Matt és un professor d'institut gris i adotzenat, un farmacèutic frustrat que al llarg de la seva vida no ha pogut defugir una malastrugança catedralícia. La seva dissort persistent l'ha fet passar de ser un d'addicte al caos i l'astracanada a la futilesa existencial. Com tants altres en el funest món on viu, el Matt tendeix a l'autodestrucció, i així ho demostra el fet que tingui enllestit un còctel mortal de pastilles al seu estoig per fer-lo servir de sortida d'emergència vital. Ben bé podria ser el prototip de l'humà del futur –almenys de les conjeitures més fatalistes–, despullat de qualsevol emoció i arrossegat per la inèrcia anivelladora de la tecnocràcia que està per venir. Resulta que aquest mateix Matt torna a Catalunya des d'Irlanda, on treballa de mala gana, per passar les festes nadalenques amb la seva amiga Eloïsa. Però quan arriben a casa, s'adonen que el viatger s'ha equivocat de maleta a l'aeroport i, per a reblar el clau, aquesta conté un aparent fardell de cocaïna.

Vet aquí el conflicte de la nova novel·la de Jordi Dausà (Cassà de la Selva, 1977), *La nit del gall*, que publica La Campana en període estival però que té lloc durant la nit de Nadal d'un futur indeterminat. L'escriptor cassassenc, mestre de professió, ha traduït obres de Richard Matheson i H. P. Lovecraft i és autor de divuit relats curts i d'un grapat de novel·les, entre les quals *Manual de Supervivència* (Montflorit, 2010), *El gat de Schrödinger* (Stonberg, 2012), *Lèmmings* (Llibres del Delicte, 2018) o *De sobte pensa en mi* (Llibres del Delicte, 2021). El seu darrer llibre és un thriller orwell·lià esperonat per un ritme narratiu frenètic, un humor agut i incisiu i una mirada corrosiva contra l'actual dèria col·lectiva per l'algoritme.

La nit del gall es presenta amb una suggerent disfressa de distopia, però a poc a poc, detalls aquí i referències allà, posa al descobert un esquelet de quotidianitat imminent. Així, i mitjançant un salt temporal d'entre deu i vint anys, Dausà retrata una societat hipervigilada, tecnificada fins a l'extrem i tenallada per la dependència funcional envers la intel·ligència artificial. Les ciutats europees són totes idèntiques, colonitzades per franquícies i convertides en territoris aspres i hostils. La depressió econòmica i social és igualment omnipresent, provocada per l'escassetat de l'aigua i la seva consegüent especulació, la crisi demogràfica, l'addició als opiacis i una neoburocràcia que ho engoleix tot i empeny a les persones a la desesperació i el suïcidi, una pràctica que s'ha arribat a mercantilitzar. No hi ha futur, en definitiva, i l'augment de l'esperança de vida és un regal enverinat. Amb aquest panorama, la narració traspua una nostàlgia d'un capitalisme que, comparat amb la tenebrositat d'aquest avenir, resulta amable i paternal, si no ingenu.

Dausà fa palesa la pèrdua constant de llibertats a la que ens veiem sotmesos en virtut d'una il·lusió de seguretat

L'autor s'afanya a establir detalladament les bases d'aquest món literari per donar context a les vicissituds del Matt, un individu profundament analògic que comença a entrar en una espiral de por i paranoia de la qual el lector també se'n pot sentir partícip. És la Sofia –un transsumpte d'assistents domèstiques com l'Alexa o Siri– un cavall de Troia de les autoritats destinat a fiscalitzar la nostra intimitat? És el cotxe negre que espera a fora una mena d'agent de la mort que acudeix a reclamar la llastimosa ànima del Matt? És possible que un pocapena com el protagonista d'aquesta història tingui tot un sistema trepitjant-li els talons? D'afegit a aquest joc entre realitat i fantasia –el veredict del qual, en tot cas, el tindrà el lector– l'autor salpebra la narració amb píndoles esporàdiques que reflecteixen problemàtiques socials que provenen de més enllà de la ficció, com ara la menystinguda figura del professor d'escola concertada, les dantesques perspectives de jubilació o una tendència alimentària que vira cada cop més a una nutrició sintètica i artificial.

La novel·la està estructurada a partir de capítols que simulen les etapes d'una jornada nadalenca –de les videotrucades inicials al dia de Sant Patrici, passant per l'escudella, els torrons o la copeta de cava–; un embolcall candorós que contrasta amb la cursa fanàtica i furiosa que el protagonista emprèn per escapar al seu destí. Tot plegat una tragicomèdia que beu dels mecanismes del suspens i la tecnoparanoia, a partir dels quals Dausà denuncia com la tecnologia controla

directament o indirectament les nostres vides, fa palesa la pèrdua constant de llibertats a la que ens veiem sotmesos en virtut d'una il·lusió de seguretat i patentitza com la fal·lera per l'automatització de la vida quotidiana ens precipita inexorablement a la deshumanització. En aquesta societat que ja comencem a albirar, la idea de perill és pitjor que el mateix perill, i aferrar-nos a la tecnologia com a flotador de seguretat és el primer pas perquè aquesta ens arrossegui a aigües cada cop més profundes. És aquest el dia de demà segons Dausà, un teatre de la vida prefabricat on sempre hi serem les persones, empetitides al fons del tauler, empaitant un món capritxós que s'entesta a despullar-nos de l'única virtut que ens és genuïna: la humanitat.

Publicat a: Núvol, 27 de juliol de 2023

Font del document: <https://www.nuvol.com/llobres/el-dia-de-dema-segons-jordi-dausa-333362>